

Kölös Lajos

A szerelmes nő mítosza

Mai elgépiesedett világunkat, az emberek egymás közötti viszonyát sok esetben áthatja az ésszerűség, a kiszámíthatóság, az érdek, az anyagiasság. Vajon az értelmes létezés mozgatója a haszon? Debreczeni Boglárka az ember esendő voltára, élete végességére utal, amikor így fogalmaz: *„Várjuk, mikor robbantja be / kietlen bányáinkat / a sújtólég / vagy valaki, / aki belátja / többé már nem / termelünk profitot.”* (Tárnákon át)

Hármas, gyötrődő viszony elevenedik meg a *Testidegenek*ben szakítással és visszahódítással, melyben *A csábítás trükkje*, hogy nem az jár szerencsével, aki hódítani akar, hanem aki visszahúzódó. A nő feltétel nélkül, áldozatok árán akar megtartani valakit, aki képtelen eldönteni, hová is tartozik. A hely, ahol az együttlétük megadatik, nem otthon, nem fészek, talán nem is találkahely. A magány azonban, különösen, ha páros magány, a lét siralomháza. Itt a szó szoros értelmében senki sem hal bele a szerelembe, bár szó esik róla. Az élet győzelmeskedik, de nem a józan ész, az már rég elveszett. A főhős, a szerelmes nő kínokat él át, tudja, hogy hazudnak neki, mégis reménykedik abban, hogy még jóra fordulhatnak a dolgok, ám mindez hiábavaló.

A szerző mindent tud a szerelemről. Ez a tudás fájdalmas, és akkor a leginkább húsba vágó, ha nincs kimondva, csak sejtetve: *„Mi már csak csalni / vagy hallgatni tudunk.”* Ki kit pusztít el? – merülhet fel a kérdés. Nem látjuk a hibát, ha van egyáltalán ebben a viszonyban. Csak a férfi lenne felelős azért, hogy nem jön létre tartós kapcsolat? A főhős öngyötrő örlődésében saját felelőssége háttérbe szorul.

Debreceni folyton visszapillant, még a tegnagra, sőt a mára is. A jelenre. Mintha mindig a visszapillantó tükörbe nézne. Elsuhannak szeme előtt az események, bár vele történt minden, de kiszakadt ebből a világból. A veszteséget látja és tapasztalja, élete

üres és hiánnyal teli. Önmaga hiányával. A veszteség feldolgozhatatlan.

A boldogságnak másodperce sincs: elfolyik a combon, a másiknak meg sem adatik, a harmadik cipeli az örömteli terhet, pedig nemcsak ő vágyik rá. Mindennapi történet bontakozik ki előttünk. Az élet nem áll meg, miként az idő sem, folytatódik és múlik. Nem *Rómeó és Júlia* történetét olvassuk, nem is *Trisztán és Izoldaét*, sőt nem is az örületig fokozódó vágyét, szerelemét Racine *Phaedrájában*. A fizikai beteljesülés megtörténik. Nem a másik utáni reménytelen epekedésről van tehát szó, nem meg nem valósult álmokról, mert az érzelmeket viszonyozzák is. De milyen módon és minek az árán? Nincs elköteleződés, mert a máshová tartozás erősebb. Erősebb, mint a halál.

Bizonyára mindannyian ismerjük az érzést, amikor túl közel engedjük magunkat a szerelemhez, eggyé váltunk vele, de ezzel el is illant valami, ami kimondhatatlan, megnevezhetetlen. „*Anna örök*” – írta Juhász Gyula. Debreceni hősnője még nem lett örök, de szerelme sem. Nem kamaszszerelmről olvasunk, hanem felnőtt emberekéről, de mit sem ér a tapasztalat, a lélek korábbi sebzettsége, önmagunk megégetése. Mindez nem számít, újra ott találjuk magunkat, ahonnan korábban elmenekültünk – ez az ember Möbius-szalagja.

A nő és a férfi újra és újra közelednek egymáshoz, majd el is távolodnak: „*Nem kellettél, mégis, / újra megkaptál...?*” (*Kirántott felhők*) Halványulnak az emlékek, ahogyan az érzelmek is (*Madárlátta folt*), de egymás által léteznek, közös titkokkal. Jön a végzet egy sújtólégrobbanás formájában (*Tárnákon át*), sötét a jelen és sötét a jövő. A *Csillagpor* beszédes cím, és közhellyel zárul: „*Utánad csak / hamu és füst maradt.*” Debreceni azonban megvillantja ironikus-groteszk látásmódját is: „*Utazz kacsafarhátan, / velem!*” (*Kacsafarhát és elmebaj*) Mindent elképzeli: szíven szúrlak, formalinba teszlek és elsiratlak. Szellemvárosban látja a szerelmét, nincsenek ablakok, csillagok, csak a végtelen magány. (*Zóna*) „*Félsz, hogy elveszited. Azt, ami / csak benned létezik. / És bennem. / Örök idők magányában.*” (*Gazdátlan lelkek*)

A szerző a szerelmes nő fájdalommal teli mítoszát írja meg. Nem istennőt állít elénk, alakja sem drámai alak, mégis Anna Karenina élete ott lappang a démoni szenvedélyt kifejező verssorokban. A kötet végén számomra felvetődik a kérdés, hogy a nő vágyakozása, szerelme valóban szerelem volt-e. Ugyanis nem bízik sem önmagában, sem abban, akit szeret. Önfeladó gesztusa sem segíti a továbblépést, marad az őrlődés, az öngyötres és a gyász, mintha áldozattá vált volna, és önmagát gyászolná. A kötet emellett a női szabadságról és a partnerválasztásról is szól. Nem követi sem Csokonai, sem Vörösmarty líráját, de Juhász Gyula spleenes emlékezését sem, él viszont olyan eszközökkel, mint amilyenekkel a korábbi korok költői. Például az áthajlással, amikor a versmondattól a következő sorba. Ez a fajta megformáltság fokozza szöveg áradását.

Ki lehet-e írni magunkból a fájdalmunkat, a veszteségünket, a szerelmünket? Hiszen sok eltelt év után is fájni fog a szakítás, az elhagyás. A kötet azt sugallja, nem lehet kiírni a szerelem fájdalmát magunkból, ha sikerülne, önmagunkat csapnánk be. E tekintetben Debreczeni Boglárka nem áztatja olvasóját.

Debreceni Boglárka: *Testidegenek*. Parnasszus Könyvek – Tipp Cult Kft., Budapest, 2019.